

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ

Unirea

ABONAMENTUL
Pe un an 150 Lei
Pe 6 luni 75 Lei
Pe 3 luni 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Pro domo

— Un cuvânt de lămurire asupra menirii și atitudinii „Unirii” —

de Dr. ALEXANDRU RUSU
canonic mitropolitan și directorul „Unirii”.

Alimentată, destul de statornic, din partea cuiva, care se spune — și se pare că este — preot al bisericii noastre, revista „Țara Noastră” dela Cluj, cunoscutul organ săptămânal al averescanismului ardelean militant, se arată, mai nou, profund nemulțumită de felul cum este îngrijită această gazetă, și coborând în numărul său dela 19 Iulie discuția până la insulta personală de-a ne înfățișa ca un „personaj ridicol” cere — pe gama foarte ridicată a unei supărări ajunse la limita inferioară a oricărui sentiment uman — răspunsuri categorice la întrebările: Ce este „Unirea”, a cui este „Unirea” și pe cine reprezintă „Unirea”.

În fața acestor ieșiri puțin obișnuite, inspirate — evident din motive de ordin politic — de cineva care, deși nu-și dă numele, e știut din partea tuturor, ar fi fost poate mai cuminte să trecem liniștiți înainte, continuând a ne preocupa de alte chestiuni, desigur mult mai importante decât aceasta. Scrisul mai nou al numitei reviste are însă aerul de-a se socoti în drept să solidarizeze cu vederile sale pe I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit dela Blaj și chiar întreg restul bisericii noastre unite, și atunci am socotit, că — cu tot resentimentul ce avem pentru nivelul la care a fost coborâtă discuția din partea adversă — suntem datori față de cei mulți pe cari îi știm alături de noi, să venim cu acest cuvânt de lămurire cinstită.

*

Din Aprilie 1921, de când stă în fruntea „Unirii”, scriitorul acestor șire a căutat să facă din ea un adevărat amvon al bisericii române unite. Ajutat, când s'a putut, și din partea celorlalți semnatari ai programului așiat în primul număr ieșit sub noua direcție, dar scriind de cele mai multe ori singur aproape întreg numărul, dela un capăt la altul, el a ținut să dea foii o îndrumare unitară, punând coloanele ei — peste orice considerații de ordin personal — în serviciul exclusiv și integral al intereselor vitale ale acestei biserici.

Ceice cunosc mai de aproape situația bisericii noastre din ultimii ani, știu foarte bine, că luptele pe cari ea a trebuit — și mai trebuie — să le dea contra celor cari nu se sfieșe să pună în joc însași existența ei, n'au fost, și nu sunt, din cele mai ușoare. Cu un număr de abia un milion și jumătate de credincioși față de acela aproape înzecit al ortodocșilor, și cu o conștiință populară a maselor, care în momentele de vrajă ale înfăptuirii idealului național, putea trece — de ce să n'o spunem? — destul de ușor peste consideranțele încă prea puțin limpezite ale unor deosebiri confesionale totuși foarte însemnate, n'ar

fi fost nici o minune, dacă această biserică ar fi înregistrat pierderi din cele mai grele, ori chiar înfrângeri fatale.

Deoparte erau atacurile întetite și aproape necurmte ale Sibiului ortodox, al cărui șef visa — și poate mai visează — gloria desființării tuturor „unițiilor”, iar de altă parte era puterea de stat, care, simțind că Blajul și biserică lui își vede de treburi și nu se pretează la injoncțiunile politice ale stăpânirii, a ținut să sprijinească — într'o vreme aproape deschis și pe față — toate uneltirile celor ce nu puteau nici să doarmă de grija bisericii noastre...

Și biserică noastră totuși trăiește. Ea nu numai că n'a slăbit, dar, o putem spune azi cu mândrie, a ieșit chiar întărită din luptele prin cari a trecut.

„Nu trebuie 5 ani — spuneau oamenii I. Preasfinției Sale dela Sibiu — și uniții ce vor mai supraviețui, rătăcină ici-colo prin jurul Blajului și poate a Gherlei, vor trebui căutați cu lumânarea!” Și iată, că după cei 5 ani de vrăjmășie cumplită — în care, cum o recunoaște azi toată lumea, noi n'am avut decât partea apărării —, ortodoxismul s'a ales cu cei câțiva transfugi cari n'au putut fi căpătuiți la noi după gândul hain al inimii lor, și, pe ici-colo, poate cu câțiva rătăciți prinși în mrejele destul de încălcite ale reformei agrare și ale altor reforme, iar biserică noastră cu o conștiință neasămănat mai vie și mai activă de cum a avut-o înainte. În loc de-a fi desființați, ori de-a ni-se fi spart măcar rândurile, ne găsim azi pe punctul de-a fi adus stăpânirea — oricare ar fi ea — la convingerea, că față de biserică Blajului nu se poate lucra decât pe temeiul de perfectă loialitate și cinste, iar neodihniții Sibiului, dându-și probabil seama că a forță mai departe o luptă fără orice nădejde, poate să dea rezultate tocmai contrare, s'au mai calmat și ei, pregătindu-se mai nou... pentru Ierusalim.

Că apoi în această luptă, care a fost rolul gazetei „Unirea” și care este importanța serviciilor, pe cari ea le-a adus bisericii noastre, o lăsăm la aprecierea altora. Noi constatăm doar faptul, că abonații ne-au crescut între timp cu câteva sute, și că îndatăce vre-un număr n'ajunge, din pricina mizeriilor dela poștă, la destinație, el este reclamat cu stăruința omului, care nu vrea să se lipsească de cuprinsul unui singur număr al foii.

Iar aceasta este pentru noi o dovadă sigură, că cititorii ne apreciază și că — în luptă pe care o ducem cu gândul cel mai curat — expresiile mai tari și ieșirile mai violente, ce-rute adese de împrejurări, sunt numai chestii

de tactică și, poate, de temperament, iar nici decât „un venin foarte puțin creștinesc”, cum atât de greșit i-se pare „ilustrului” personaj dela „Țara Noastră”.

*

Și cu acestea am fi dat credem — așa mai pe scurt, cum se poate pe spațiu mai restrâns — răspunsul la întreita întrebare a celui ce se face a nu-l fi cunoscut până acum. Totuși, pentru a elimina orice neînțelegere și mai ales pentru a preveni alte noi întrebări ne rezumăm și întregim în următoarele:

1. Ce este „Unirea”?

— „Unirea” este organul politic-bisericesc al bisericii române unite, care departe de-a face politica unui partid, nici nu face politică decât în măsură cerută de interesele bisericii, căutând să o facă și atunci — tocmai pentru a nu angaja biserică în politică — pe răspunderea personală a celui ce de comun semnează articolele de ordin politic. Afirmăția „Ț. N.” că ea ar fi dus „pe față o campanie stăruitoare în favoarea partidului național, muștrând cu asprime pe acei ardeleni greco-catolici, cari și-au permis să se înscrie în alte partide”, este prin urmare o minciună sfruntată, care nu merită măcar onoarea unei desmințiri.

2. A cui este „Unirea”?

— „Unirea” este a celor ce o îndrumă și mai ales a celor ce o susțin în felul cum este îndrumată. Și aici să ni-se permită observarea, că nimeni nu este silit să o aboneze — cum cu atâta perfidie însinuează „Ț. N.” —, dupăce afară de făuritorul acestui atac din „Ț. N.” nu credem să se găsească în întreagă țara, un singur om, care să nu înțeleagă, că altceva este a sili pe cineva să aboneze o foaie și altceva a-l sili să o plătească, în cazul că a abonat-o, sau măcar n'a retrimis-o.

3. Ce reprezintă „Unirea”?

— O spunem și asta. „Unirea” reprezintă — bineînțeles fără nici un caracter de oficialitate care nu poate intra direct în lupte mai grele — biserică română unită. O reprezintă însă nu cu milogelile ori transacțiile atât de căutate de elementele cari nici când n'au reușit să formuleze un crez limpede și bărbătesc, ci cu demnitatea cerută de situație și cu mijloacele pe cari și-le îmbie conștiința sigură, că lupți pentru adevăr pe calea cea dreaptă. Și I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit — deși nu poate să se coboare personal în arena luptelor — este, pe cât îl cunoaștem, de aceeași convingere, așa că — fără de-a avea vre-o autorizare specială, pe care n'am crezut că e nevoie s'o cerem —, îndrăznim să respingem și în numele său calomnia năroadă, că „de câteori are prilejul, mitropolitul Vasile se leapadă de cele scrise în Unirea, tăgăduind că aceasta ar fi oglindind gândurile și simțămintele mitropoliei din Blaj”.

*

Dar ajungă atâta, fiindcă și altfel am dat poate prea multă atenție unor ieșiri puțin ono-

rabile, lipsite de orice alt temei, decât acela al unei ranchiune politice, care, văzând că nu-și poate face mendrele, caută să se răsbune... pe „tipografia mitropoliei din Blaj“, spunând foarte serios — Vă rugăm să nu râdeți! —, că ea ar trebui... să refuze tipărirea „Unirii“.

... Frații dela „Țara Noastră“ pot fi acum mulțumiți: Am trecut „Telefonul“ la acest loc de frunte, unde nu „zbârnăie“ atât de supărător! —

Dixi et salvavi!

„Interesele superioare ale ortodoxismului“, sau ce nu se poate ierta unui arhieru ortodox. Cititorii noștri își mai aduc desigur aminte de vorbirea referitoare la patriarhatul român a Preasfințitului *Visarion Puiu* dela Bălți, pe care am publicat-o în numărul 25 al acestui organ. Gândul de-a servi neamul său prin arătarea deschisă și sinceră a neajunsurilor de cari suferă biserica ortodoxă română, căreia îi lipsește temelia necesară pentru a suporta înalta instituție a unui patriarhat, dar mai ales afirmația — pe care am îndrăsnit s'o subliniem —, că „o singură patriarhie în întreaga lume creștină întrunește astăzi toate considerațiile pentru a exista și aceea este patriarhia Romei“, n'a avut darul de-a găsi aprobarea cercurilor interesate ale ortodoxismului.

Lucrul se putea prevedea și — pentru ce n'am spune-o? — am fost deplin convinși, că adevărul acestei mărturisiri, care face o deosebită cinste autorului, va cădea ca o bombă în mijlocul celor care preferă a trăi într'o dulce și molatică sinamăgire, capabilă de-a duce cu sine, într'o păcătoasă indolență, o lume întreagă. Ne așteptam deci la o întreagă serie de răspunsuri, în cari argumentele cele mai tari pe cari le poate oferi arsenalul cunoscut al ortodoxiei de oriunde să caute a răsturna afirmațiile „cutezătoare“ ale unui arhieru încă neintrodus, se vede, în tainele ascunse ale acestui faimos arsenal.

Un singur cuvânt nu s'a spus însă în această direcție și un moment se părea că ortodoxismul nici nu vrea să ia cunoștință de afirmațiile arhierului său dela Bălți. O discuție, cu argumente cari evident nu puteau fi decât inegale, ar fi fost desigur penibilă și ortodo-

xismul oficial nu putea ieși din această luptă de idei decât cu o nouă înfrângere. Tăcerea era deci cel mai bun expedient pentru a scăpa din încurcătură...

Iată însă, că revista social-creștină „Solidaritatea“ dela București — condusă sub înalțul patronaj al întregii oficialități ortodoxe, de însuși d. Ispir, secretarul general dela culte — părăsește, în numărul său de pe Iulie, rezerva impusă. Nu o face însă — fiindcă se vede nu poate s'o facă — pentru a combate pe autor, ci numai spre a-i aduce aminte, că pentru o astfel de „ieșire dăunătoare intereselor superioare ale bisericii“, va avea să răspundă. Feliul cu totul particular și desigur foarte injurios pentru episcopul deja Bălți, în care se face această semnificativă apostrofă, este deosebit de interesant și de aceea îl dăm aici — fără orice alt comentariu — în următoarele:

„In UNIREA dela Blaj apare publicat „discursul pe care l-ăr fi (!) rostit episcopul Visarion în sinod contra înființării patriarhatului român. Nu știm dacă ziarul amintit l-a reprodus de pe săptămânalul *Crucea*, sau l-a primit direct dela P. S. Sa. În orice caz nimic „mai inoportun (!) ca publicarea acestui act „de către un prelat ortodox distins în apărarea „ortodoxiei. Comentariile Unirei nu ne interesează. Erau de așteptat. Dar ce-a urmărit P. Sfinția Sa publicând acest document, pentru „noi este cu totul surprinzător. Fiindcă dacă „nu ne înșălăm, acest cuvânt a fost ținut într'o „conferență particulară a sf. Sinod și P. S. Sa „nici în ședințele publice ale Sinodului, nici în „cele ale Senatului n'a luat cuvântul spre a fi „contra.

„Lăsând la o parte ofensa ce se aduce „bisericii noastre prin aprecierile subiective (!) „făcute asupra papismului din Roma, credem (!?) că înalțul președinte al sf. Sinod nu „va lăsa nesancționată (sic!) această ieșire „dăunătoare intereselor superioare ale bisericii“. Și-acum să așteptăm sancțiunile!

Cețiți și răspândiți:

□ „UNIREA!“ □

Bucuria Zăgrenilor.

— Sfințirea solemnă a unei biserici monumentale —

Incepută încă înainte de războiu, noua biserică din Zagra, frunțașă comună din vechea graniță a Năsăudului, s'a terminat abia în vara acestui an, dar în schimb este — grație mai ales străduințelor neobosite ale dlui *Dr. Victor Onișor*, profesor la universitatea din Cluj, fiul acestei comune — una din acele biserici de sate, care ar putea face mândria oricărui oraș.

Dar bucuria Zăgrenilor nu a fost la Ilie proroc numai că și-au văzut biserica terminată — și asta, fără nici un ajutor din afară, numai din puterile lor —, ci mai ales că sfințirea ei avea s'o facă în aceea zi însuși Preasfințitul episcop Iuliu al Gherlei, cunoscut în aceste părți din vizitația canonică dela 1920. O sfințire de biserică săvârșită de arhieru este pentru satele noastre un lucru foarte însemnat și astfel nu e mirare, dacă pe ziua serbării credincioșii satelor din apropiere au alergat în mare număr spre Zagra, atingând cifra impunătoare de 12—15 mii.

Dar serbarea a fost pregătită și sufletește. Ca un adevărat înainte mergător, p. canonic *Dr. Victor Bojor*, el însuși un fiu al acestor ținuturi, venise la Zagra cu vre-o două zile înainte, pentru a predica și a îndemna pe credincioși la primirea sfințelilor taine, așa că marele păstor al turmei avea să găsească terenul pregătit și sub raportul acesta.

Nu e mirare deci, dacă sosirea arhierului și primirea frumoasă ce i-s'a făcut a micșinat pe toți până la lacrimi. În cinstea lui se ridicaseră două porți de triumf, cu inscripțiile îndatinat, dar aceasta mai mult numai pentru a se dovedi și în afară, că urarea de bun sosire era într'adevăr săpată adânc în inimile tuturor. La însuși actul sfințirii și la liturghie solemnă ce-a urmat asupra altarului consacrat, în care s'au așezat moaștele sfântului Cristofor, au participat peste 20 de preoți, cari veniseră la serbare împreună cu credincioșii lor pentru a face din bucuria Zăgrenilor o bucurie a întregii regiuni. Abia o mică parte a lumii adunate a putut să intre în biserică și de aceea vorbirea episcopului a trebuit să se țină afară, sub un cort improvizat. Le-a vorbit de-

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Roma jubilară.

— Primele impresii din Cetatea eternă* —

Vineri noaptea, în 22 Maiu, am sosit la Roma. În gara Termini am fost întâmpinați de către studenții români, în locul întâiu de tinerii dela Blaj, cari ne primesc cu brațele deschise. În fața gării, firește, lume multă ca'n capitale. Automobile, tramvaie, trăsuri, învâlmășală și sgomot mare. Sosesc și alți pelerini, sute și mii, iar alții pleacă. Sunt trenuri speciale cari îi așteaptă și îi respiră peste toată Italia, ori îi duc deadreptul în țările lor îndepărtate. *Roma este în acest „an sfânt“ un mare furnicar de națiuni din toate părțile lumii*, pe cari le adună aici urmașul sfântului Petru și le înalță, le sfințește, prin puterea dumnezească a învățaturii apostolice.

* În legătură cu Apelul publicat în numărul trecut pentru un al doilea pelerinaj la Roma, dăm aici câteva părți din minunatele amintiri, pe cari d. prof. *Alexandru Lupșanu* (A. Melin) le publică sub titlul „Insemnări din Italia“ în „Unirea Poporului“ dela noi. Publicând aceste amintiri referitoare la Roma, facem desigur — deși pare că nu-i nici o lipsă — și o propagandă pentru noul pelerinaj, dar relevăm și scrierul frumos al dlui *Lupeanu*, pentru care nici cea mai largă publicitate nu ni-se pare prea mare. M. R.

Mare și minunată este această putere...! Ea este aceeași, care a făcut „din pescari apostoli și din neamuri martiri“, — vorba plină de adevăr a troparului străvechiu.

Noi ocupăm câteva vagoane de tramvai și prin străzi întortochiate, peste piețe cu monumente străbune, tragem la *Casa Pio undecimo*, ocrotitoarea noastră tot timpul cât vom sta la Roma. E opera Preasfântului Părinte însuși, care a ținut să se îngrijască în acest chip de închinătorii locurilor sfinte, ferindu-i de jaful oteleur și de ispitele babilonice ale marelui oraș, cum sunt în toate capitalele. Casă mare, nouă, cu șase etaje, de o curățenie fără pereche. Pelerinii au aici tot ce le trebuie, odihnă liniștită, masă, capelă pentru rugăciuni și îndrumări din celea mai creștinești...

Dimineața următoare, Sâmbătă în 23 Mai, ne sculăm veseli și înviorați. Bate soarele în geamuri și de sus, dela etajul cinci, unde ne găsim, aruncăm o privire fugară asupra Romei. Palate fără număr și îndepărtate dealuri cu verdeață, în zări. În cernerea de aur, pe care o dăruiește cu îmbelșugare soarele de Mai, cupola bisericii San Pietro stăpânește totul...

Coboriți jos, în sala de mâncare, abia mai avem paciință să așteptăm cafeaua. Cui să-i mai trebuiască mâncare, când cetatea eternă, Roma cea măreață și sfântă, e alături, aievea, cu toata minunile și frumsețile ei? Hai, la drum,

băeți... Trupurile de țărână nu mai pot avea cuvânt aici...

Am și plecat numai decât, spre San Pietro și spre Vatican, firește. Dela Via Germanica, strada unde găzduim, până la cea mai mare biserică a lumii întregi, sunt câțiva pași abia. Ne și găsim îndată într'o piață neînchipuit de mare, a cărei priveliște n'are seamă pe întreg rotogolul pământului...!

Departa, în față, fruntariul uriaș al bazilicii, sub care zac osemintele Apostolului Petru. Ziduri ca de aramă, cu colonne mai groase decât cei mai puternici stejari din codrii Ardealului. Și deasupra fruntariului, pe creștet, statuile de piatră ale celor 12 apostoli, având la mijloc pe Învățătorul însuși, pe Isus Nazarineanul. Adevărate minuni, cioplite din câte-o stâncă întreagă. Ele trec peste 5 metri înălțime! Peste statui, mai în fund, se înalță cupola până la 130 de metri deasupra tuturor palatelor și monumentelor Romei...! Această cupolă, încinsă de para soarelui arzător, e par'că însuși creștinătatea, biruitoare și nebiruită în veci, care leagă ceriul și pământul în ploaie de raze și de hăruri dumnezeiești... Acolo, sus, unde crucea de pe bazilica San Pietro atinge țaria albastră în sticliri de pietri scumpe, acolo trebuie să fie ușa Raiului, care deschide cărările luminii veșnice... Acolo!

Cutremurați de atâta măreție și sfințenie,

pre amintirile plăcute pe cari i-le-a lăsat viața canonică făcută aici cu 6 ani înainte, uitând că însuflețirea și dragostea ce-a găsit atunci i-a dat putere să poată urma, an de an, calea apostoliei și în celelalte părți ale vastei sale eparhii, pe care l-a ajutat Dumnezeu s'o poată vizita aproape întreagă. I-a îndemnat apoi să stea și pe viitor strajă neadormită lângă panta lor credință strămoșească, făcând din dragostea lor către Dumnezeu și acest nou așezământ închinat Lui, un nesecat potir de fapte bune, care să poată da tuturor o pildă din cele mai grăitoare. Ca o dovadă a dragostei sale pentru ei și ca o sigilare a bunelor îndemnuri pe le-a dat, Preasfinția Sa împărtășește apoi tuturor binecuvântarea apostolică a Sfântului Părinte dela Roma, de inima căruia credincioșii din România sunt atât de aproape.

Când s'a terminat această vorbire, trecuse mult de amezzi, și cu toate acestea mulțimea adunată ar fi ascultat încă ceasuri de-a rândul. Ceeace a văzut — făcându-se cu acest prilej și o sfințire de preot — și mai ales ce-a vădit, a fost pentru ea o hrană sufletească atât de aleasă, încât, deși erau ceasurile două și jumătate după amezzi, parcă nici nu-și aduceau aminte, că... și trupul are lipsă de hrană.

Așa s'a făcut — în prezența foarte multor intelectuali dela Năsăud și Bistrița, în frunte cu prefectul județului — această sfințire de biserică, ale cărei momente înălțătoare vor rămâne multă vreme în amintirea celor de față.

Correspondent.

Incă un cuvânt cuminte. Cu bucurie amintim pe cititorii noștri, că ultimul număr de Duminică al ziarului „Cuvântul“ are o nouă vorbă cuminte, datorită dlui *Nichifor Crainic*, de scrisul căruia am mai avut plăcerea a ne ocupa.

Inregistrând raporturile puțin prietinoase dintre cele două confesiuni românești dela noi, pe cari le prezintă — foarte just — ca o agresiune proselitistă a ortodoxiei, contra căreia *Blajul se socotește în legitimă apărare și reacționează*, d. Crainic desaproabă categoric lupta dată pentru reîncorporarea bisericii unite la ortodoxismul dominant, afirmând că lucrul acesta trebuie lăsat „la libera judecată a ierarhiei Blajului.“ Iar motivul, pe care-l invoacă

d. C. în sprijinul tezei sale, este că nu „în zidurile sacre de credință în Dumnezeu și în neam și de știință (ale lui Inochentie Klein, Șincai, Maior, Cipariu, Bunea și Moldovănuț) credem că ar eloci primejdii viitoare pentru existența națională“. În sfârșit, iată și încheierea, la care se oprește d. Crainic: „*Ortodoxia se poate întări pe alte căi decât ofensiva contra Blajului*“.

Așa scrie d. Crainic, în vremece organul I. Preasfințitului dela Sibiu, neavând ce opune acestor înțelepte îndemnuri, crede că, aruncându-ne de nou în față stupida invinuire cu neparticiparea bisericii noastre la încoronare, a pus chestiunea la punct. Ea n'are însă curajul de-a nega, că *ortodoxismul se găsește în plin atac*, un moment care e bine să fie reținut.

BISERICESȚI.

În 22 Iulie c. s'a așezat la București (str. General Berthelot 19), cu mare solemnitate, *piatra fundamentală a noiei reședințe arhiepiscopoești*, care va servi și ca seminar și va adăposti și oficiul parohial central din capitală.

Noul edificiu a devenit necesar prin faptul, că vechea reședință arhiepiscopală a fost cumpărată de sf. Scaun, spre a servi ca reședință a Nunțiatului apostolice.

Ocupându-se de *chestia edificiilor școlare*, organul oficial al eparhiei gherlane publice în ultimul său număr instrucții amănunțite asupra atitudinii pe care trebuie s'o aibă preoții față de încercările de „rechiziționare“ a edificiilor noastre școlare. „Ele sunt — spune Ordinariatul gherlan — în deplina proprietate a bisericii și deci intangibile. Orice măsură luată față de ele de către organele subalterne ale ministerului de instrucție o considerăm de ilegală, iar cei ce se vor preta la aceasta, vor trebui să supoarte sancțiunile legilor referitoare!“

Asta firește nu înseamnă, că numitul Ordinariat n'ar vrea să ajute învățământul primar de stat, dar o va face numai acolo, unde se poate lipsi de edificiile sale și unde autoritatea școlară va înțelege că poate avea aceste edi-

ficii, nu prin „rechiziționare“, ci prin contract de chirie în regulă.

Este o dispoziție cuminte, care n'ar strica să fie ridicată la rangul de îndrumare comună și unitară pentru întreagă provincia noastră bisericească.

Din „Gazeta maramurășană“ reținem, că în zilele de 18—20 Iulie s'au ținut în Sat-Sugat-ul Marmăției *misiuni populare*, la care au participat foarte mulți credincioși și de prin satele învecinate. Conducerea lor a avut-o p. Dr. Alexandru Ciplea, profesor la teologia din Gherla, el însuși un fiu al Maramurășului, care — în fața meschinilor uneltiri ortodoxe — are desigur lipsă de ajutorul tuturor fiilor săi.

Un recent ordin al Ordinariatului nostru de Oradea-mare dispune, că la începutul fiecărui an toți preoții eparhiali sunt datori să celebreze *câte 3 liturghii pentru confrății adormiți în cursul anului expirat*.

Față de recomandarea platonice de-a face pentru preoții adormiți „sufragiile îndatinate“ — cum se obișnuiește bunăoară la noi în arhidieceză —, dispoziția aceasta este de sigur un progres. Mult mai bine ar fi însă, dacă am introduce și noi, pe întreagă linia, obiceiul apusean, ca toți preoții eparhiali să fie ținuți a oferi câte o sf. liturghie pentru fiecare din colegii săi morți.

„L'Osservatore Romano“ anunță, că la 19 Iulie c. a murit *Cardinalul Ludovic Nazarie Bégin*, arhiepiscopul din Québec (Canada). El moare la vârsta de 85 ani, ducând cu sine regretele unanime ale credincioșilor canadezi, cărora le-a fost adevărat părinte și conducător.

Pentru restanțieri.

Incheindu-se întâia jumătate de an și având încă foarte mulți abonenți cari n'au achitat abonamentul pe anul în curs — ba mai avem și de cei cu restanțe pe anii trecuți —, rugăm stăruitor pe toți restanțierii noștri, să binevolască a ne plăti datoriile cât mai fără întârziere, pentru ca și noi să putem satisface îndatoririlor grele, pe cari le avem. RED. ȘI ADM. „UNIRII“.

ne vin în minte cuvintele Mântuitorului, care a zis: „*Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pe ea*“. Cu adevărat mare a fost acest cuvânt: că, îl avem în față, îndeplinit aievea, în marmuri și în statui, cari vor striga în veci de veci cuvântul Galileanului izbăvitor.

În dreapta și în stânga catedralei, pe de-a rândul, sunt colonadele lui Bernini, cari încercuesc vederea și o îndreaptă, iarăș și iarăș, spre San Pietro, unde stau pururea deschise porțile înalte de bronz, ce duc la mântuire! Colonadele acestea sunt ca un codru des de pilastri, cari despart biserica apostolică de vuetul și de păcatele lumii. Aici e liniște îngerească, e cucernicie, e căldură, e lumină și pace, ca în sânul lui Avram...!

În mijlocul pieții, între două fântâni sărițoare, cari vântură parcă grăunțe de mărgăritar în lumină de rai, se înalță *obeliscul egipțean*, înalt de 25 metri, adus de împăratul păgân Caligula de lângă Nil și așezat aici de Papa Sixtus al V-lea, ca să poarte în vârful său ascuțit semnul de biruință al creștinătății și să grăiască astfel despre leul din Iuda:

**Ecce crux Domini!
Fugite partes adversae,
Vicit Leo de tribu Iuda!**

...Dar acum, aici, în Piața San Pietro, nu se poate vorbi de sabie și de luptă. Mai curând

se poate grăi de *cea mai înălțătoare și mai durioasă înfrățire a limbilor și a popoarelor de pe întreg rotogolul pământului*. Străzile Romei varsă aici, zilnic, mii și sute de mii de închinători, din celea mai felurite neamuri ale lumii. Uite, colo, pe scările bazilicii se înșiră un mare pelerinaj francez. În jurul obeliscului sunt spanioli. Mai la dreapta scandinavii, dincolo croați, germani, unguri, canadezi. Pe lângă noi trec cete de bosnioci și albanezi. Ici trei mii de catanezi din Sicilia, în frunte cu 5 episcopi și 1 cardinal. Apoi slovaci, ruteni, polonezi. Iată și neamuri cu fața colorată: un episcop japonez, mititel, slăbuț și galbin. Pare mai mult un copil, îmbrăcat în haine prea largi. Aduce și dânsul o ceată de creștini din cel mai îndepărtat Răsărit. Sunt și africani și australieni. Și nici gândi nu mai putem, ce limbă omenească să fie cea de colo, cu îmbrăcămintea largă, albă ca omătul și cu fețele negre, ca noaptea fără lună? Te-ai speria de dânsii ca de niște sălbatici, dacă n'ai vedea ce priviri blânde au în ochii lor adânci și lucitori. Și mai ales dacă n'ar avea mâinile înfășurate în mătânii și la piept crucea, semnul sfânt al creștinătății cuceritoare.

Și toate acestea popoare, dela Soare-apune și dela Soare-răsare, dela Miază-zi și dela Miază-noapte, din țările cu învățătură multă și bătrână cât lumea ale Europei, ori din pustiu-rile Asiei și dintre animalele sângeroase ale

Africii, din America dolarilor și din iarna veșnică a Eschimoșilor, toate se îndreaptă spre „Porta Santa“, spre sfânta poartă, care duce la Apostolul Petru...!

Văzându-le cum urcă lespezile uriașe dela intrare și cum toate, fără nici o deosebire de culoarea feței, sau de bogăția îmbrăcămintelor, își pleacă frunțile la pragurile apostolice, spălându-le cu lacrimile credinței, simți, vezi, că mare putere este aici, neînchipuită tărie, în lăcașul celui ce din pescar s'a făcut Vârhovnic între apostoli și locțiitor al Domnului pe pământ.

Aici e mijlocul pământului! Aici încap alături toate națiile lumii, fără să se urască, fără să se încaiere, ori să se sfășie. Bazilica lui San Pietro le cuprinde pe toate, le îmbrățișază, le împacă, le înfrățește și le înalță...! Le binecuvântă, lăsându-le să-și vorbească fiecare și pe mai departe limba sa, să-și poarte portul. Ce măreț e, să auzi în biserica San Pietro rugăciuni rostite cu ardoare în toate limbile lumii! Italianul se roagă aici alături de bușman, englezul de chinez și românul de australian...

Aici se vede cu adevărat, că unul singur este Dumnezeu!

A. Melin.

Cereți pretutindeni: „UNIREA“.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. *Emanoil Popa* de adm. parohial la Baia de Arieș.

— P. Ven. Ordinariat de Oradea-mare a numit pe pâr. *Ioan Chiș* de administrator la parohia Minișel.

Concurs. Cu terminul de 15 August, P. Ven. Ordinariat de Gherla publică concurs la postul de misionar diecezan, la acela de exactor diecezan și la catedra de profesor pentru științele naturale la școala normală din Gherla.

Pentru adunarea generală a „Astrei”. Dela comitetul central de organizare a a adunării generale a Astrei ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Astra își va ținea adunarea generală din anul acesta la Reghin, în zilele de 29—30 August. Ceice doresc a lua parte la aceste serbări sunt rugați să binevoiască a-și anunța participarea dlui *Dr. Enea Popa* în Reghin, cel mai târziu până la 18 August spre a se putea lua măsurile convenite în vederea încartuirii».

Locale. Joia viitoare, sărbătoarea Schimbării la față, va predica în catedrală pâr. *Vasile Suciu*, prefectul tipografiei seminariale, iar Dumineca următoare, a noua după Rusalii, Reverendul *Emil Petri*, castelanul curții mitropolitane.

— Gazetele din capitală cari ne sosesc în ultimul moment anunță, ca un fapt împlinit, că plasa Blaj va fi deslipită de județul Albei inferioare, alipindu-se de județul Târnavei mici, cu care împreună va forma *noul județ al Blajului, cu reședința în Blaj*. Grație unei puternice campanii de presă, și stăruințelor delegațiilor Blajului, în frunte cu parlamentarii lui și cu însuși I. Preasfințitul mitropolit, Consiliul de ministri s'a simțit, se vede, totuși îndemnat, să nu refuze Blajului avantajile pe cari le poate avea de pe urma unui atare aranjament. Știrea nu este, ce-i drept, încă deplin confirmată, dar se pare că o revenire asupra acestui gând este de acum aproape exclusă.

— Încă nici n'a sosit bine știrea referitoare la rangul de capitală de județ a Blajului și proprietarii de casă au și început se prețuiască aproape la dublu realitățile lor. Mândria aceasta merge acum firește pe spatele bieților chirieși, dar sperăm, că noua calitate a Blajului va putea să-i despăgubească și pe aceștia.

Preschimbarea biletelor de 500 Lei. Direcțiunea generală a Băncii Naționale a luat de mult deciziunea de a preschimba actualele bilete de 500 lei. Noile bancnote au exact forma și culoarea bancnotelor de 100 franci francezi. Mijloacele cele mai perfecționate de filigrane au fost întrebuintate pentru ca falsificările să fie împiedecate. Pe o parte este desenat în motive românești, un grup de țărance din Ardeal, Muntenia și Moldova, cari privesc un peisagiu de pe valea Prahovei. În filigram, au fost menținute chipurile lui Train și Decebal. Noile bilete vor fi puse în circulație la toamnă. Termenul în care se vor face preschimbările va va fi de minimum șase luni și se va face la toate casierile publice. — Se afirmă, că imediat după preschimbarea bancnotelor de 500 lei, se va proceda la înlocuirea bancnotelor de 1000 lei, cari sunt azi în circulație.

Dela direcțiunea școlii normale de fete din Cluj ni-se cere publicarea următoarelor: »La școala normală de fete din Cluj se primesc pentru anul școlar 1925/6 eleve nouă numai pe cl. I. La această clasă sunt 35 locuri de bursieri și se vor obține prin concurs. Cererile cu actele necesare să se înainteze direcțiunii școlii până la 20 August c. — Direcțiunea».

† **Pâr. Gregoriu Pop**, preot în Marca (eparhia Gherlei), s'a stins la 16 Iulie c. în anul 69 al vieții și 48 al preoției sale cinșite. Il deplâng număr-oase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Ioan Simoc**, parohul din Răstoțul mare (arhidieceză), s'a stins la 22 Iulie c. în anul 68 al vieții și 45 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

* **Radio în România.** Se știe, că parlamentul a votat legea »Radio-ului român și astfel în scurt timp România se va acupla în radio-circulația internațională. Din această ocazie oficiul amatorilor radio-ului din Europa centrală »Radio-Welt« din Viena, a înființat în Oradea-mare o redacție și roagă pe toți amatorii din România, precum și pe toți cari se interesează mai de aproape de aceasta, a-și comunica de urgență adresele, domnului redactor *Raoul Farago*, Oradea-mare, Bulevardul Regele Ferdinand 14.

Telefonul „Unirii.”

Dr. B. Cluj. Frații se agită de geaba, fiindcă România dacă va fi să aibă vreodată un Cardinal — și-l va avea — acela numai român poate fi. Dar acesta firește nu înseamnă, că cutare episcop neromân din țară n'ar putea fi făcut — poate chiar înainte — Cardinal... pentru Curia Romană.

Sighetul Marmației. Bănuim și noi, că alarma mai nouă ce s'a dat prin câteva ziare din capitală — de unde sa alimentat apoi, firește, întreagă presa unitofobă din provincie — referitoare la numărul de nu mai puțin decât 10,000 uniți trecuți în Maramurăș la ortodoxie, nu este pe urma unei mișcări mai recente, ci s'a făcut tot pe temeiul vechilor tulburări, asupra cărora ministerul s'a pronunțat — dupăcum se știe — în favorul nostru, hotărând că bisericile continuă a rămânea în proprietatea noastră. Cu toate acestea o confirmare a acestei bănueli — pentru care Vă mulțumim din inimă — a fost că se poate mai binevenită. — Mulțumim și pentru articolul trimis, pe care sperăm să-l putem da în numărul proxim.

„**Telegraful român.** Sibiu. Știind foarte bine, că alarma găzetărească a Batariuc-ului DVoastră din Maramurăș nu este decât o reimprospătare postumă a unor plângeri ortodoxe lipsite de orice temei moral și iuridic, nu înțelegem pentruce Vă mai tulburați odihna de vară, dând pe revolț și cerând — vezi Doamne! — cu toată puterea, ca »slujbașii neînțelegători, cu prefectul cu tot, să fie aduși la simțul realității». — Realitatea, vedeți, este cu totul alta, decât cea înfățișată de d. Batariuc, și atunci — nu-i așa? — poate că nu ei, ci alții sunt, cari trebuie aduși la simțul realității.

„ **Glasul Bucovinei » Cernăuți.** Spuneți, Vă rugăm, dlui Bardăș (poate mai potrivit bardăș!) al DVoastră, că »uniții» nu numai că »nu s'au instrăinat în cei cam două sute de ani cu totul de neamul lor», ci au fost chiar de mare folos național tuturor fraților ortodocși din toate provinciile românești. Și li mai spuneți apoi, Vă rugăm, că înainte de-a face gazetărie, ar fi bine ca oamenii să facă întâiu puțină școală, iar dacă o au, s'ar cere — o cerință absolut elementară — să nu spună într'o gazetă pentru popor... minciuni atât de sfruntate.

C. Ceheiu. Am primit 600 Lei, abonament pe timpul 1.I—30.VI 1925 dela parohiile Ceheiu, Drighiu, Fizeș, Giumelciș, Halmosd, Sâg, Valcăul de jos, Valcăul de sus. — Vă mulțumim pentru ajutorul ce ne dați și am fi foarte recunoscători, dacă și în alte tracte s'ar purcede în chipul acesta.

B. Orosfaia. Trimiterea în Blaj a ziarului am sistat-o. Restăți cu 75 Lei. La Orosfaia merge pe adresa of. parohial dela 1.I. 1925 începând, Vă rugăm deci trimiteți și abonamentul parohiei.

R. Alba Iulia. Primit 300 Lei. Abonamentul pe anul curent e achitat, iar suma de 150 Lei am trecut-o în abonamentul anului viitor.

G. Sidrieșul mic. Vă rugăm să scuzați. — Ziarul se trimite acum numai pe adresa Sf. Voastre.

Of. parohial Iscroni. Am primit 180 Lei. Achitat până la finea anului curent.

M. Mostinul mic. Am primit 75 Lei. Achitat pe anul 1925.

C. Sălsig. Confirmăm abonamentul pe anul 1925.

S. Șieu-Cristur. Achitat până la 31. XII 1925.

O. Malin. Numărul cerut l-am trimis.

Rectoratul Internatului Vancean de băieți.

Nr. 42/1925.

Concurs de primire.

Cu terminul de 20 August a. c. se publică prin aceasta concurs de primire la Internatul Vancean de băieți din Blaj, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Se primesc numai elevi ordinari a liceului de băieți.

2. *Taxa de întreținere* pe anul școlar 1925/6, fixată de Preaveneratul Consistor arhiepiscopesc, este de 10,000 Lei. Din aceasta se va plăti la începutul anului școlar, cu ocaziunea

inscrierii, suma de 4000 Lei, iar restul se va plăti în două rate egale (de câte 3000 Lei), la 1 Ianuarie și la 1 Aprilie 1925. Băieți buni, studii și purtare, de-ai preoților arhidiecezani mai năcăjiți, pot obține, la cerere, o reducere potrivită a acestei taxe. — Pentru cazul, că decursul anului prețurile s'ar urca simțitor față de cele curente, Consistorul își rezervă dreptul de-a impune o suprataxă corespunzătoare.

3. *Taxa de instalare* pentru cei cari au trecut n'au fost elevii Internatului face 400 Lei iar pentru ceilalți 200 Lei. Această taxă, de care nu e scutit nimeni, se plătește întreaga la începutul anului școlar.

4. Tot la începutul anului școlar se încasa de fiecare elev câte o taxă de 200 Lei pentru deteriorarea mobilierului.

5. Fiecare elev trebuie să aibă — *altfel refuzat la primire* — următoarele efecte: 1 saltea (sac de paie) și 2 cearceafuri (lepede de pus pe saltea; 2 perini (nu prea mari) și 2 fețe de perină; 1 șol, sau plapomă și 2 fețe; 2 lepedee albe de geolgiu (colorate și de lână nu sunt bune, fiindcă strică uniformitatea) de mărimea 160×140 cm. pentru acoperirea paturilor; 1 palton pentru vremea de iarnă, cel puțin 2 rânduri de vestminte și 2 perechi de ghete bune; cel puțin câte patru perechi de schimburi bune; 4 ștergare; cel puțin 6 batiste; 1 palton pentru apă; 1 tacâm (cuțit, furculiță și lingură) și cel puțin 3 servete; 1 perie de vestminte perii de ghete; 2 piepteni; 1 săculeț pentru da rufele la spălat. — Pe toate rufele și vestmintele, cari se dau la spălat, precum și pe săculeț, se va coase numărul ce se va indica în rezoluția de primire. (Elevii din anul trecut vor avea numărul vechiu).

6. Cererile de primire, făcute de părinți, vor fi adresate Preaveneratului Consistor și se vor trimite deadreptul la Rectoratul Internatului. În ele se va face mențiune expresă, că părinții cunosc condițiile de primire și se obligă a le împlini întocmai. Pentru cei cari n'au fost anul trecut elevi ai Internatului, se va alătura la petiție și extras de botez și certificat școlar.

7. Pentruca rezoluțiile să poată fi retrimise fără greutate se va alătura la cerere și câte un *plic timbrat* (recomandat) de mărime potrivită purtând adresa exactă a petiționarului.

Blaj, la 30 Iulie 1925.

Dr. Alexandru Rusu

Canonic mitropolitan, rectorul Internatului

Podgorenilor!

Atrag atențiunea tuturor proprietarilor și producătorilor de vii, cari doresc a planta la toamnă *vițe al-*

toite și direct producătoare, că le trimit momentan gratis catalogul meu bogat, știind că în pepiniera mea se produc vinurile cele mai bune din Ermellék, vânzând *vițe al-toite și direct producătoare*, renumite în toată lumea, cu prețurile cele mai avantajoase. Mai departe în interesul propriu al fiecărui podgorean ofer să grăbească a comanda *cartea mea de viticultură* edată în limba română și maghiară, care conține lucruri folositoare contra tuturor bolilor și pentru apărarea viilor, precum și manipularea vinurilor. Prețul cărții este 50 Lei. Comandă fiecare și o trimit momentan, cu ramburs, ori, dacă trimite prețul înainte, o trimit franco.

Adresa: **ȘTEFAN KÁGYI SZABÓ**

Prima pepinieră

„**NÓVA**“ din Oradea-Mare
1—3 (70) Parcul Carmen Sylva 12.